

Duin wijdt een serie aan het 'Duingevoel' van al dan niet bekende Nederlanders

Het duingevoel van Helias Udo de Haes

RON RANZIÏN

Het duingevoel van de Leidse hoogleraar milieukunde Helias Udo de Haes (1941) is sterk verbonden met de aanwezigheid van de zee. Op bij voorkeur langere tochten door de duinen laat de zee zich bij tijd en wijle al vanaf hogere toppen zien. Maar na de laatste duinenrij presenteert ze zich in volle omvang. 'Prachtig, de zee. Daar is hij weer!', is dan telkens de gedachte die zich opdringt.

De jonge Helias groeide op in bosgebied in het midden van het land. De duinen, het strand en de zee leerde hij als zes- of zevenjarig jongetje kennen, toen zijn ouders tijdens een vakantie een huisje in Schoorl hadden gehuurd. Ook toen trok hij door het duingebied naar zee. Van die tochten is hem bijgebleven, dat hij op weg naar het strand en de zee urenlang met zijn schepje door het hete, mulle zand moest sloffen. Op het strand werd van alles en nog wat verzameld. En alles moest natuurlijk mee

naar huis en bewaard worden. Tot het hele onderkomen stonk van zeesterren, schelpen en wat dies meer zij.

NJN

Tijdens de middelbare schooltijd maakte hij tijdens kampen van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) op Schiermonnikoog en Terschelling nader kennis met de kustduinen. Eén ervaring op Schiermonnikoog maakte toen diepe indruk op de jonge natuurliefhebbers. Op de kwelders hadden ze een schuilhutje gebouwd. Van daaruit observeerden ze het broeden van de visdiefjes en kapmeeuwen en het voeren van de jongen. Totdat plotseling bij een springvloed in één keer alle nesten overstroomd werden; de vogels er krijsend boven. Een ingrijpende 'natuurramp', die zich onder hun ogen voltrok.

*Prachtig, de zee.
Daar is hij weer! (foto:
Helias Udo de Haes).*

Het kost hem tijdens wandelingen moeite binnen de aangegeven paden te blijven (foto: Helias Udo de Haes).

Dynamiek

In weerwil van bovengemelde eerste, minder positieve jeugdherinnering aan de duinen in Schoorl ervaart Helias Udo de Haes het tegenwoordig juist als een pre, dat de kuststrook het mogelijk maakt ook in Nederland nog langere wandel- of fietstochten door de natuur te maken. Die mogen wat hem betreft gerust een paar dagen duren. Hij geniet dan van de ruimte en de eendeloosheid van het natuurgebied.

Onderkomens als de Nivon-huizen langs de

kust vormen daarbij ideale tussenstops.

Het strand en de zee zijn belangrijk gebleven voor zijn belevingswaarde van de duinen. Tegenwoordig spreken vooral de dynamiek en het hele proces van jonge duinvorming hem aan. Van een project als De Kerf in Schoorl, waar de zee onlangs voor de 21ste keer sinds het graafwerk in november 1997 is binnengedrongen, geniet hij zeer.

Ook elders oefenen kustgebieden grote aantrekkingskracht op hem uit. Tijdens vakanties in het buitenland heeft hij vaak de kust opgezocht. Bijvoorbeeld in het westen van Canada, in Alaska, Schotland, Ierland, het zuidwesten van Engeland en op Spitsbergen en IJsland. Het was evenmin toeval, dat tijdens het voorzitterschap van Udo de Haes de European Union for

Dune Conservation (EUDC) omgedoopt werd in de European Union for Coastal Conservation (EUCC).

Minder dynamische delen

Als planten- en vogelliefhebber komt hij ook volop in minder dynamische delen van de duinen aan zijn trekken. Kijfhoek en Bierlap bij Wassenaar zijn terreinen waar hij graag komt. Oostvoorne en de Kwade Hoek op Goeree worden stevast ieder jaar aangedaan. Ook de 'libellenvallei' in Meijndel is zo'n favoriete plek. En het Schoorlse duingebied wordt regelmatig vanuit het Nivon-huis in Bergen aan Zee met een bezoek vereerd. Daarbij vormt Camperduin op de overgang van het duin naar de Hondsbosche Zeewering met de polder erachter een fascinerende plek.

Buiten de paden

De Coepelduynen bij Katwijk is een prachtig speelterrein voor de kinderen. Toen de jongste dochter nog klein was, stelde vader haar voor de natuur in te gaan. Daar voelde ze niets voor. Dat betekende in haar ogen keurig op de paden met vader en moeder meelopen. Maar op de vraag 'Zullen we dan de duinen ingaan?' werd enthousiast gereageerd. Daar mocht ze immers lekker spelen en ravotten!

Helias Udo de Haes: 'Dat kunnen de duinen daar wel hebben. Zo kwetsbaar zijn ze ook weer niet.' Zelf kost het hem tijdens wandelingen ook moeite binnen de aangegeven paden te blijven. Wel heeft de hoogleraar milieukunde er alle begrip voor, dat tijdens de broedtijd delen van de duinen afgesloten worden. Maar voor het overige is het de kunst bezoekers vrijheid te gunnen, zonder dat het gebied overlopen wordt.

De grenzen aan die vrijheid ervoer hij zelf enkele jaren geleden. Hij overnachtte toen regelmatig in een kampeerbusje aan de rand van de duinen om 's morgens bij zonsopgang zo vroeg mogelijk de duinen in te kunnen trekken. 'In Meijndel kwam ik dan vaak reeën tegen', zegt hij daarover. Maar nadat hij midden in de nacht bij de ingang van Duin- en Kruidberg eerst door een duinwachter van de parkeerplaats werd weggestuurd om een uurtje later op een andere plek door de politie geweekt te worden, hield hij die bezoeken vanuit de kampeerwagen maar voor gezien. Er blijft nog genoeg te genieten over!

RON RANZIJN IS JOURNALIST EN DUINCONSULENT VOOR EGMOND VAN DE STICHTING DUINBEHOUD

In Meijndel kwam ik bij zonsopgang vaak reeën tegen (foto: Hans Schouten).

